
İŞİD 'SANAL HALİFELİĞİ'NİN KONTROLÜNÜ YİTİRİYOR MU?

11.12.2017

BBC, 9 Aralık 2017

Yıllar boyunca Irak Şam İslam Devleti (İŞİD) örgütünün internet ortamındaki propagandasının merkezinde ütöpik bir yaşam vizyonu vardı. Peki Suriye ve Irak'ta çok büyük bir alanda toprak kaybeden örgüt, "sanal halifeliği"nin kontrolünü de yitiriyor mu?

İŞİD, Suriye ve Irak'ta çöküşün eşiğinde.

Irak'ın Musul ve Tel Afer kentleriyle Suriye'nin Rakka kentindeki yenilgilerinin ardından, Deyrizor'u da kaybetmesinin üzerinden bir hafta bile geçmedi. Ki Deyrizor kenti, İŞİD'in Suriye'deki son kalesiydi.

Artık bir "devlet" fikri olarak İŞİD'den bahsetmek söz konusu değil. Örgüt bugünlerde çeşitli dağınık direniş hareketleri olarak varlık gösteriyor.

Belli bir bölgenin kontrolünü elinde bulundurmak İŞİD için değerli olsa da en önemli amaç değildi. Örgüt uzun süre internet ortamında güçlü bir şekilde varlık gösteriyordu.

İŞİD'in "sanal halifeliğe" çekileceği ve yine çok güçlü olacağını umacağı fikrinde birçok yanlış unsur var.

Evet, örgüt ortadan kaybolmayacak ancak geçtiğimiz birkaç yılda olduğu gibi de büyümeyecek çünkü resmi propagandacıları da adeta lime lime olmuş durumda.

Örgüt marka inşa ediyordu

3 yıldır İŞİD'in Arapça yayınlarını, iletişim metotlarındaki trendleri izliyorum.

Örgütün propaganda düzeyinin bu kadar düştüğüne hiç tanık olmamıştım.

İŞİD aylardır takipçilerinin dikkatini "halifeliğin" kan kaybeden topraklarından uzaklaştırmak için çaba harcıyor.

2015 yazında İŞİD'in medya operasyonlarını takibe başladığımda, örgüt her hafta 200'den fazla video, radyo programı, dergi ve fotoğraf haber ürettiyordu.

Her gün de, düzenlediği askeri operasyonlarla ilgili çok sayıda iddiaya ilişkin materyal dağıtıyordu.

İŞİD'in yaptığı akılsızca yapılmış sıradan bir propaganda değildi, örgüt aynı zamanda bir marka inşa ediyordu.

Medya yetkilileri "halife" ile doğrudan temas kuruyorlar, organizasyonun her aşamasında yer alıyorlardı. Askeri ilişkilerden "dış terörizme", sulama projelerinden trafik polisliği hizmetlerine...

Yapmaya çalıştıkları IŞİD "ütopyası"nın gerçekten bir ütopya benzemesiydi. "Halifelik"te yaşamın nasıl olduğuna dair yoğun ama tüm söylentilere göre yanlış bir tablo çiziyorlardı.

Paylaşılan fotoğraflarda ve videolarda şakalaşıp eğlenen çocuklar panayır yerlerinde özgürce oyun oynuyor, yaşlılara ve sakatlara modern tıp hizmetleri veriliyor, fakirlere ve ihtiyaç sahiplerine para dağıtılıyordu.

Bugünlerde ise IŞİD'in propagandacıları medyaya haftada 20 işi zor dağıtabiliyor.

Ütopik mesajları da neredeyse tamamen buharlaşmış durumda.

IŞİD son haftalarda Mısır'da üzümculük yapan çiftçilerin ya da Afganistan'da uyuşturucunu kullanımını önlemeye çalışan görevlilerinin birkaç fotoğrafını paylaşmış olabilir ancak ortaya çıkan eserler hiç bu kadar yapmacık olmamıştı.

Artık IŞİD markası tamamen savaş ile özdeşleşmiş halde.

Fotoğraflarda parklardaki çocukların yerini cephelerde olan ya da bomba yüklü araçlar süren gençler aldı.

Artık dikkatler örgüt üyelerine moral vermeye odaklandı. Savaşçıların örgüt için nasıl öldükleri gösteriliyor, bu yolda şüphesi olanları utandırmak için...

Mevcut durumun üç nedeni var

Bu duruma gelinmesinde üç önemli faktör var.

Birincisi, IŞİD'in toprak kayıpları. Dolayısıyla "normal" bir sivil yaşamın propagandasının yapılmasının neredeyse imkansız hale gelmesi.

Suriye ve Irak'ta kalelerini kaybeden örgüt, medya merkezlerini de yitirdi. Bu da, bir dönem endüstriyel düzeyde yaptığı prodüksiyon kabiliyetinden artık yoksun olması demek.

Belki IŞİD'in Suriye-Irak sınırında hala bu tip merkezleri var ama onların sayısı da gün geçtikçe azalıyor.

Son dönemde örgütün propaganda akışında, Mısır ve Afganistan'daki kollar kaynaklı orantısız artış dikkat çekici.

İkinci neden, IŞİD'in insan gücünün de azalması.

Örgütün savaşçılarının yanı sıra medya operasyonlarını yürüten kişiler de uzun süredir koalisyon güçlerinin ve müttefiklerinin hedefi.

IŞİD'in sözcüsü Ebu Muhammed el-Adnani ve propaganda bakanı Ebu Muhammed el-Furkan geçen yıl öldürüldü.

Sayırsız prodüksiyon görevlisi, kamereman, teknik görevli ve prodüktör de koalisyen güçlerinin hava saldırılarında hedef alındı.

Tüm bu kayıplar da kaçınılmaz olarak örgütün medya operasyonunu etkiledi.

Üçüncü ve son olarak da, internet artık eskisi kadar "güvenli bir alan" değil.

Koalisyenün siber saldırılarından mı, internet servis sağlayıcılarının düzenlemelerinden mi bilinmez, IŞİD artık büyük sosyal medya platformlarını ve dosya paylaşım alanlarını eskisi kadar kullanamıyor.

Sorun ortadan kalkmadı, niteliği değişti

Tüm bunların özeti ise IŞİD'in propagandasının yavaş fakat yadsınamaz bir şekilde 180 derecelik bir dönüşümden geçmesi.

Bu önemli zira sadece örgütün uluslararası düzeyde eskisi kadar önde gelen bir yapı olmadığını gösteriyor.

Propaganda, IŞİD'in organizasyon açısından ne kadar sağlıklı olduğu yolunda önemli bir sınav olacak.

Örgütün markasının bu şekilde zarar görmesi, IŞİD'in Suriye ve Irak'ta en azından kısa ve orta vadede başarılı olamayacağına işaret ediyor.

Bu kesinlikle umut verici bir gelişme ancak tamamen sevindirici bir haber de değil.

IŞİD daha az üretken olabilir ama propagandasının kalitesi hala rakiplerinin kat be kat önünde. Emelleri de...

Örgütün Suriye ve Irak'ta yüzleştığı baskılara karşın, internette yaptığı "terör saldırılarının nasıl planlandığına" yayınlar çok tehlikeli olabilir.

Bir diğer tehdit de, IŞİD'in destekçilerinin hala birbirleriyle ev yapımı patlayıcı ve zehir tarifleri paylaşmaları.

Yani sorun ortadan kalkmış değil. Sadece niteliği değişti.

İster Irak ve Suriye'de, ister "sanal halifelik"te, IŞİD'in sonundan bahsetmek için hala çok erken.

Ancak IŞİD'in sendelediği gerçeğini de gözardı etmemeliyiz.

Kaynak/Source: